

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.04.1970, sp. zn. 3 Tz 14/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.TZ.14.1970.1

Číslo: 29/1970

Právní věta: Znak trestného činu výtržnictví podle § 202 tr. zák., že čin byl spáchán ze zjevné neúcty vůči společnosti, lze zjistit i z výtržnického jednání, jestliže výtržnost se stala za takových okolností a je takové intenzity, že již z toho lze bezpečně dovodit, že motivem jednání pachatele není náhlý ojedinělý impuls, ale že je v něm vyjádřen pachatelův záporný postoj k dodržování zásad socialistického soužití.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.04.1970

Spisová značka: 3 Tz 14/70

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výtržnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 202

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 29/1970 sb. rozh.

Znak trestného činu výtržnictví podle § 202 tr. zák., že čin byl spáchán ze zjevné neúcty vůči společnosti, lze zjistit i z výtržnického jednání, jestliže výtržnost se stala za takových okolností a je takové intenzity, že již z toho lze bezpečně dovodit, že motivem jednání pachatele není náhlý ojedinělý impuls, ale že je v něm vyjádřen pachatelův záporný postoj k dodržování zásad socialistického soužití.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 22. dubna 1970, sp. zn. [3 Tz 14/70](#).)

Usnesením samosoudce okresního soudu v Karlových Varech z 2. října 1969, sp. zn. 3 Ta 1/69 byla trestní věc proti mlad. J. Š. postoupena podle § 222 odst. 3 tr. ř. jako provinění proti socialistickému soužití podle § 38 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. k projednání Městskému národnímu výboru v Karlových Varech. Nejvyšší soud toto usnesení zrušil a přikázal samosoudci okresního soudu v Karlových Varech, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Na obviněného mlad. J. Š. bylo podáno trestní oznámení pro trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Podle oznámení se Š. dne 21. 8. 1969 zúčastnil demonstrace v Karlových Varech na tř. Čsl. armády, při zákroku příslušníků VB tyto napadl, kopal kolem sebe a v násilí ustal až po použití slzotvorného prostředku. V podrobnostech pak trestní oznámení uvádí, že Š. přes výzvy orgánů VB setrval na místě demonstrace, při zákroku VB odešel k Vindoboně, kde hodil klacek směrem k příslušníkům VB, kteří se připravovali k zákroku.

Usnesením samosoudce okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 10. 1969 sp. zn. 3 Ta 1/69 byla podle § 222 odst. 3 tr. ř. věc mlad. J. Š. postoupena jako provinění proti socialistickému soužití podle § 38 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. k projednání Městskému národnímu výboru v Karlových Varech.

Proti tomuto usnesení podal ministr spravedlnosti ČSR ve lhůtě 6 měsíců uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona s návrhem na zrušení napadeného rozhodnutí a vytkl, že provedenými důkazy je prokázáno, že jsou naplněny znaky trestného činu výtržnictví, neboť mladistvý se zúčastnil 21. 8. 1969 hromadné výtržnosti a házel kusem dřeva proti příslušníkům SNB, kteří bránili výtržnosti. Nesprávně pak samosoudce posoudil stupeň nebezpečnosti činu mladistvého pro společnost.

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo a shledal, že byl porušen zákon.

V hlavním líčení ze dne 2. 10. 1969 mlad. J. Š. vypověděl, že byl rozhodnut dne 21. 8. 1969 nepracovat, poněvadž se mezi chlapci hovořilo, že se pracovat nebude. Kolem 19. hodiny, když se s dalšími svými společníky zdržoval před hlavní poštou, srotil se dav, který pokřikoval na příslušníky VB, když tito přijeli na místa. On sám se svými společníky se přidal k ostatním a rovněž křičel. Když příslušníci Bezpečnosti použili chemických prostředků, utekl s ostatními chlapci k Vindoboně. Zde uviděl neznámého mladíka, který měl v ruce klacek dlouhý asi 1 m. Klacek rozlomil na dvě části a odhodil jednu polovinu tohoto klacku do ulice ve směru k Národnímu domu. Nikoho nezasáhl, poněvadž ulice byla prázdná. Pouze ve vzdálenosti 40 - 50 m stál obrněný vůz. Od vchodu do Vindobony vyběhl pak nějaký muž, který ho zadržel. Vzpíral se mu, pak však přišli příslušníci VB, kteří ho odvezli.

Svědka S. P., příslušník VB, který velel pořádkovým jednotkám, vypověděl, že dav před hlavní poštou byl nejaktivnější, pískal na příslušníky VB a nadával jim gestapáků. Skládal se poněvadž z mladých lidí. Poněvadž dav neuposlechl výzvy k rozchodu a počal postupovat proti pořádkovým jednotkám, bylo použito chemických prostředků. Dav pak začal utíkat směrem k Vindoboně.

Svědka F. K. viděl partu chlapců, mezi nimi také Š., kterého i u hlavního líčení poznal. Tito chlapci házeli směrem k Národnímu domu rozlomené latě z laviček, Š. házel také.

Tyto důkazy samosoudce náležitě nehodnotil a dospěl k názoru, že nebylo prokázáno, že by se mladistvý aktivně účastnil demonstrace, která ohrozila veřejný pořádek. Je prý nutno přihlídnout k tomu, že se mladistvý dostal do této situace vlivem okolností a davové psychosy, že jde o mladého člověka, který nemá ještě dostatek rozumových schopností a má dobrou pověst. V důsledku toho dospěl soud k závěru, že společenská nebezpečnost jednání mladistvého je malá a že jde pouze o provinění proti socialistickému soužití podle § 38 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. Dále uvedl, že pro trestný čin výtržnictví se vyžaduje, aby obviněný měl k takovému jednání sklony.

K naplnění znaků trestného činu výtržnictví po objektivní stránce se vyžaduje, aby čin byl spáchán tím, že pachatel se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti. Charakteristickým pro výtržnost je narušování veřejného klidu a pořádku. V tomto směru

samosoudce nepřihlédl k výpovědi svědka S. P. a nesprávně uvedl, že tato výpověď nepřinesla nic pozitivního pro posouzení činnosti mladistvého obviněného. Dále samosoudce nepřihlédl k výpovědi svědka K., že obviněný se při demonstraci dopustil aktivního jednání, že byl mezi těmi chlapci, kteří házeli proti příslušníkům SNB, kteří udržovali pořádek, přeražené laťky z laviček a konečně k samotnému doznání mladistvého, že hodil klacek proti příslušníkům SNB.

K subjektivní stránce úmyslného zavinění přistupuje dále pro naplnění znaků trestného činu výtržnictví motiv, že čin byl spáchán ze zjevné neúcty vůči společnosti. Tento motiv musí být výrazem záporného postoje pachatele k dodržování zásad socialistického soužití. Závěr, že pachatel jednal ze zjevné neúcty vůči společnosti lze zjistit také z povahy jeho výtržnického jednání v souvislosti s hodnocením jeho osoby. V tomto směru si samosoudce nepovšiml, že v rejstříku trestů má mladistvý záznam, že byl rozsudkem okresního soudu v Karlových Varech dne 13. 2. 1969 uznán vinným trestným činem pokusu opuštění republiky podle § 8 odst. 1, § 109 odst. 1 tr. zák. a spis o tomto odsouzení si k dokreslení osoby mladistvého a k posouzení jeho poměru k socialistickému státnímu a společenskému zřízení nevyžádal a neprovedl jím důkaz. Samosoudce si neopatřil ani potřebné zjištění o poměrech mladistvého podle § 292 tr. ř. Jak řečeno, zmíněný motiv lze zjistit i pouze z výtržnického jednání samotného, jestliže výtržnost se stala za takových okolností a je takové intenzity, že je z toho patrné, že motivem jednání pachatele není náhodný ojedinělý impuls, ale že je v něm vyjádřen pachatelův záporný postoj k dodržování zásad socialistického soužití. Samosoudce nehodnotil jednání mladistvého z tohoto hlediska.

Nesprávný je také závěr okresního soudu o malém stupni nebezpečnosti jednání mladistvého obviněného pro společnost. K takovému nesprávnému závěru dospěl okresní soud jen proto, že nebral v úvahu, že demonstrace organizované v srpnu 1969 byly otevřeným vystoupením kontrarevolučních sil proti socialistické politice našeho státu a proti našim socialistickým spojencům. Aktivní účast na takovém vystoupení nelze z toho důvodu charakterizovat jako jednání malé společenské nebezpečnosti.

Poznámka: Obdobný právní názor byl vysloven plénem Nejvyššího soudu již v Rozboru a zhodnocení praxe soudů při ukládání trestů u nejčastěji se vyskytujících trestných činů ve věcech pravomocně skončených v I. polol. 1964 z 1. dubna 1965 č. Pls 1/65. Plénum Nejvyššího soudu zaujalo tehdy k dané otázce tento názor: „Pohnutka, která je znakem trestného činu výtržnictví, má být soudy v odůvodnění rozsudku rozebírána a hodnocena též v souvislosti s osobním profilem obviněného, dřívějším způsobem jeho života, s jeho chováním vůči ostatním členům společnosti a v souvislosti s jeho poměrem k práci.“

Rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 18/64 Sb. rozh. tr. se vztahuje na případy, kdy charakter výtržnosti nedosahuje takové závažnosti, aby bylo možné z ní samotné usuzovat na zjevnou neúctu pachatele vůči společnosti.

Nejvyšší soud nevylučuje možnost, aby se trestného činu výtržnictví dopustil i pachatel, který vedl až dosud řádný život pracujícího člověka a v jehož dosavadním životě nebyly shledány nějaké projevy záporného postoje ke společnosti. Závažnost výtržnického projevu v konkrétní situaci může totiž vyjádřit skutečný, dosud jenom neprojevený záporný vztah pachatele ke společnosti takovou měrou, že nelze mít žádných pochybností o tom, že pachatel se dopustil závažného výtržnického jednání ze zjevné neúcty vůči společnosti (Např. při masových výtržnostech chuligánských part, ačkoliv k nim pachatel nepatří, vyvolává srocení výtržníků i dalších občanů a zjevně je podněcuje k ničení veřejně prospěšných zařízení a k útokům proti zakročujícím orgánům).“